

LIETUVOS RESPUBLIKOS LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIUS

SPRENDIMAS

DĖL GALIMOS DISKRIMINACIJOS AMŽIAUS IR LYTIES PAGRINDAIS TEIKIANT INFORMACIJĄ APIE PASLAUGAS NAKTINIAME KLUBE „MATRIOŠKA“ TYRIMO

2017 m. kovo 8 d. Nr. (17)SI-10)SP-24

Vilnius

Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyboje (toliau – Tarnyba) 2017 m. vasario 8 d. gauta informacija, jog naktinio klubo „Matrioška“ socialinio tinklalapio Facebook paskyroje publikuojamas skelbimas, kuriame informuojama, jog 2017 m. vasario 18 d. 20:00 val. vyks šio klubo atidarymo renginys (toliau – skelbimas). Skelbime nurodoma, jog į šį mokamą renginį vaikinai bus įleidžiami nuo 25 metų, o merginos – nuo 21 metų amžiaus.

2017 m. vasario 9 d. Lietuvos Respublikos lygių galimybių kontrolierė A. Skardžiuvienė (toliau – lygių galimybių kontrolierė), vadovaudamasi Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo 24 str. 3 d., pradėjo tyrimą savo iniciatyva dėl galimų Lygių galimybių įstatymo 8 str. 2 p. bei Lietuvos Respublikos moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 7 str. 2 p. pažeidimų.

Lygių galimybių kontrolierė, vadovaudamasi Lygių galimybių įstatymo 30 str. 2 d., 2017 m. vasario 9 d. raštu Nr. (17)SI-10)S-110 „Dėl informacijos pateikimo“ kreipėsi į naktinio klubo „Matrioška“ administraciją, prašydama pateikti informaciją, ar į 2017 m. vasario 18 d. 20:00 val. vyksiantį klubo „Matrioška“ atidarymo renginį asmenis ketinama įleisti dėl lyties ir amžiaus skirtingomis, kaip nurodyta skelbime, sąlygomis. Jei taip, paprašyta tai pagrįsti. Taip pat paprašyta pateikti kitą su tyrimo esme susijusią reikšmingą informaciją ir įrodymus.

Lygių galimybių kontrolierė

n u s t a t ė:

1. UAB „Naktis Kaune“, valdančios naktinį klubą „Matrioška“, direktorius 2017 m. kovo 1 d. rašte nurodė, jog į šio klubo renginį, kuris vyko 2017 m. vasario 18 d., asmenys buvo įleidžiami netaikant jokio amžiaus cenzo. Gavus lygių galimybių kontrolierės raštą, naktinio klubo „Matrioška“ socialinio tinklalapio Facebook paskyroje buvo pataisyta informacija apie teikiamas paslaugas, nurodant, jog paslaugos šiame klube teikiamos vienodomis sąlygomis visiems asmenims, nepriklausomai nuo jų amžiaus.

2. 2017 m. kovo 3 d. patikrinus naktinio klubo „Matrioška“ socialinio tinklalapio Facebook paskyrą nustatyta, jog informacija apie dėl lyties ir amžiaus skirtingomis sąlygomis teikiamas paslaugas pašalinta.

Lygių galimybių kontrolierė

k o n s t a t u o j a:

Skundo tyrimo metu buvo vertinama, ar naktinio klubo „Matrioška“ administracija, 2017 m. vasario 8 d. šio klubo socialinio tinklalapio Facebook paskyroje skelbdama informaciją apie asmenims dėl jų lyties ir amžiaus skirtingomis sąlygomis teikiamas paslaugas, asmenims dėl jų lyties ir amžiaus neapribojo sąlygų gauti tokias pačias paslaugas, t.y., ar tinkamai vykdė pareigas, numatytas Lygių galimybių įstatymo 8 str. 2 p. bei Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 7 str. 2 p.

Pažymėtina, jog tiek Europos Sąjungos, tiek nacionaliniuose teisės aktuose diskriminacija pačia bendriausia šio žodžio prasme reiškia teisių sumažinimą arba atėmimą tam tikrai kategorijai asmenų dėl kokių nors požymių. Asmenų lygybės principas iš esmės reiškia diskriminacijos draudimą, o diskriminacija dažniausiai suprantama, kaip žmogaus teisių varžymas ar tam tikrų privilegijų teikimas, atsižvelgiant į lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų požymius.

Direktyva 2004/113/EB, įgyvendinanti vienodo požiūrio į moteris ir vyrus principą dėl galimybės naudotis prekėmis bei paslaugomis ir prekių tiekimo bei paslaugų teikimo, kurios tikslas – sukurti sistemą kovai su diskriminacija dėl lyties galimybės naudotis prekėmis bei paslaugomis ir tiekti prekes bei teikti paslaugas srityje, siekiant valstybėse narėse įgyvendinti vienodo požiūrio į vyrus ir moteris principą, pažymi, jog vyrų ir moterų lygybė yra vienas iš Europos Sąjungos pagrindinių principų. Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 21 ir 23 straipsniai draudžia bet kokią diskriminaciją dėl lyties ir nustato reikalavimą užtikrinti vyrų ir moterų lygybę visose srityse. Lygybė

prieš įstatymą teisė ir teisė į apsaugą nuo diskriminacijos visiems asmenims yra visuotinė teisė, pripažįstama pagal Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją.

Pamatinius Lietuvos valstybės ir visuomenės gyvenimo aspektus reglamentuojančio įstatymo – Lietuvos Respublikos Konstitucijos – 29 str. nurodoma, jog žmogaus teisių negalima varžyti ir teikti jam privilegijų dėl jo lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu. Asmenų lygybės principas yra konstitucinės žmogaus prigimtinės teisės būti traktuojamam vienodai garantija. Šis principas įpareigoja vienodus faktus teisiškai vertinti vienodai ir draudžia iš esmės tokius pat faktus savavališkai vertinti skirtingai. Konstitucinis visų asmenų lygybės įstatymui principas pažeidžiamas, kai tam tikra grupė asmenų, kuriems yra skiriama teisės norma, palyginti su kitais tos pačios normos adresatais, yra kitaip traktuojama, nors tarp tų grupių nėra tokio pobūdžio ir tokios apimties skirtumų, kad toks nevienodas traktavimas būtų objektyviai pateisintinas. Asmenų lygybės principas iš esmės reiškia diskriminacijos draudimą, o diskriminacija dažniausiai suprantama, kaip žmogaus teisių varžymas ar tam tikrų privilegijų teikimas, atsižvelgiant į lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų požymius (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1998 m. lapkričio 11 d. nutarimas Nr. 17/97).

Tiriant diskriminacijos fakto buvimą ar nebuvimą, yra lyginami keli žmonės, kurie skiriasi savo tapatybės požymiais, kitais požymiais ir vertinama, ar tokiose pačiose, ar panašiose aplinkybėse jie traktuojami vienodai.

Pagal Lygių galimybių įstatymo 8 str. 2 p., įgyvendindamas lygias galimybes paslaugų teikėjas, nepaisydamas lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos, suteikdamas vartotojams informaciją apie paslaugas arba jas reklamuodamas, privalo užtikrinti, kad šioje informacijoje nebūtų išreiškiamas pažeminimas, paniekinimas arba teisių apribojimas ar privilegijų teikimas lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu ir nebūtų formuojamos visuomenės nuostatos, kad dėl šių požymių asmuo yra pranašesnis ar menkesnis už kitą.

Pagal Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 7 str. 2 p., paslaugų teikėjas, įgyvendindamas moterų ir vyrų lygias teises, suteikdamas vartotojams informaciją apie paslaugas arba jas reklamuodamas, privalo užtikrinti, kad joje nebūtų išreiškiamas pažeminimas, paniekinimas arba teisių apribojimas ar privilegijų teikimas dėl asmens lyties bei formuojamos visuomenės nuostatos, kad viena lytis pranašesnė už kitą.

Nagrinėjamu atveju naktinio klubo „Matrioška“ administracija, paskelbusi skelbimą socialinio tinklalapio Facebook paskyroje, jog į šio klubo atidarymo renginį bus įleidžiami vaikinai nuo 25 metų,

o merginos – nuo 21 metų amžiaus, suteikė vartotojams informaciją, kurioje išreiškiamas paslaugų teikimo sąlygų apribojimas amžiaus pagrindu, bei nepagrįstas privilegijų teikimas asmenims dėl jų lyties, t.y. įvykdė tiesioginę diskriminaciją amžiaus ir lyties pagrindais.

Aplinkybė, jog skelbime akcentuojamas skirtingas amžiaus cenzas vyriškos ir moteriškos lyties atstovams, gaunant tas pačias paslaugas, suponuoja nuostatą, jog vyriškos lyties atstovams iki 25 metų ne tik apribojamos teisės dalyvauti renginyje, bet suteikia nepagrįstą privilegijų teikimą moteriškos lyties atstovėms, nes joms, skirtingai nei vyrams, būtų sudarytos sąlygos dalyvauti renginyje nuo 21 metų.

Naktinio klubo „Matrioška“ vadovas nepateikė paaiškinimų, kurie pagrįstų skelbime teikiamą informaciją dėl apribojimų lyties ir amžiaus pagrindais, todėl teigtina, jog skelbime nurodyti apribojimai buvo nepagrįsti.

Pagal Lygių galimybių įstatymo 2 str. 7 d. tiesioginė diskriminacija yra elgesys su asmeniu, kai dėl lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindų, jam taikomos mažiau palankios sąlygos, negu panašiomis aplinkybėmis yra, buvo ar būtų taikomos kitam asmeniui, išskyrus įstatymų nustatytas išimtis, viena iš kurių siejama su amžiumi, t.y. įstatymų nustatytus apribojimus dėl amžiaus, kai tai pateisina teisėtas tikslas, o šio tikslo siekiama tinkamomis ir būtinomis priemonėmis. Pažymėtina, jog minėta išimtis įpareigoja asmenis, nustatančius tam tikrus apribojimus amžiaus pagrindu, atsižvelgti į tai ar šie apribojimai reglamentuoti įstatymu bei įvertinti, ar tai pateisina teisėtas tikslas, o šio tikslo siekiama tinkamomis ir būtinomis priemonėmis.

Nagrinėjamu atveju skelbime nustatyti amžiaus apribojimai nėra reglamentuoti įstatymais, o šių apribojimų taikymą pateisintų teisėtas tikslas.

Pagal Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 13 str. 2 p., paslaugų teikėjo veiksmai pripažįstami pažeidžiantys moterų ir vyrų lygias teises, jeigu dėl asmens lyties, įskaitant mažiau palankų požiūrį į moteris dėl nėštumo ir gimdymo bei vaiko žindymo, informuojant apie paslaugas arba reklamuojant jas, formuojamos visuomenės nuostatos, kad viena lytis pranašesnė už kitą, taip pat vartotojai diskriminuojami dėl jų lyties.

Taigi naktinio klubo „Matrioška“ administracija skelbime teikdama informaciją apie paslaugas, išreiškė nepagrįstą teisių apribojimą dėl asmenų amžiaus ir nepagrįstą privilegijų teikimą lyties pagrindu, dėl ko vartotojai buvo diskriminuojami dėl jų lyties. Tai yra, naktinio klubo „Matrioška“ administracija, padarė lygių galimybių pažeidimą bei pažeidė moterų ir vyrų lygias teises.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, bei vadovaudamasi Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 19 str. bei Lygių galimybių įstatymo 17 str. 1 d. ir 29 str. 2 d. 6 p.,

Lygių galimybių kontrolierė

n u s p r e n d ž i a:

1. Įspėti naktinio klubo „Matrioška“ vadovą dėl padarytų pažeidimų.
2. Su sprendimu supažindinti naktinio klubo „Matrioška“ administraciją.

Sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Lygių galimybių kontrolierė

Agneta Skardžiuvienė